

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 27. listopadu 2024 o odvolání obžalovaného [REDAKCE], narozeného [REDAKCE] v [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE], okres [REDAKCE], proti rozsudku Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 17. září 2024, č.j. 1 T 24/2024–321,

takto:

Odvolání obžalovaného se podle § 256 tr. řádu zamítá.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným zvláště závažným zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku a odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na čtyři roky se zařazením pro výkon trestu do věznice s ostrahou. Okresní soud dále podle § 228 odst. 1 tr. řádu uložil obžalovanému povinnost zaplatit poškozené [REDAKCE] na náhradě nemajetkové újmy částku 90 000 Kč.

Podle skutkových zjištění okresního soudu se obžalovaný měl uvedeného trestného činu dopustit tím, že nejméně v době od roku 2010 do [REDAKCE] 2022 v domě na adrese [REDAKCE], okres [REDAKCE], dále ve svém osobním automobilu a na dalších blíže neustanovených místech v [REDAKCE], okres [REDAKCE], v bytě na adrese [REDAKCE] a v bytě na adrese [REDAKCE], okres [REDAKCE], kdy jako dlouholetý partner [REDAKCE] si byl vědom toho, že [REDAKCE], narozená [REDAKCE], kterou měla jeho partnerka dlouhodobě v péči, trpí poruchou osobnosti, a věděl, jak se u ní tato porucha projevuje, dobře znal její povahu, chování i její životní situaci a [REDAKCE] k němu měla důvěru, toto využil ke svému sexuálnímu uspokojení a nejméně v deseti případech vykonal soulož s [REDAKCE], dále po ní opakovaně požadoval, aby jej uspokojila orálně, což učinila, z toho nejméně jednou ji k orálnímu styku donutil násilím tak, že její hlavu strkal rukama ke svému přirození a v neurčeném počtu případů jí zasouval prsty do pochvy a požadoval, aby mu rukou třela penis, což učinila, ačkoliv s uvedeným jednáním nesouhlasila a toto opakovaně obžalovanému slovně sdělovala, v případě soulože mu říkala, že jí to bolí a odstrkovala ho rukama, kdy navíc je [REDAKCE] v důsledku smíšené poruchy osobnosti a inferiorního intelektu osobou nezralou a infantilní, snadno ovladatelnou, manipulovatelnou, zvýrazněně se podřizující, a to zejména vůči osobám, které vnímá jako dominantní či jako autoritu, a proto nebyla ve většině případů schopná projevit důrazný nesouhlas či se účinně aktivně jednat obžalovaného fyzicky či útočně verbálně bránit, když jeho jednání vnímala jako intenzivní soustavný nátlak, vůči kterému nebyla schopna zvolit účinný mechanismus odporu.

Proti tomuto rozsudku podal včasné odvolání obžalovaný, který rozsudek napadl v celém rozsahu.

Po skutkové stránce je především namítáno, že nebyl prokázán znak násilí. Okresní soud se omezil na konstatování, že při orálním sexu obžalovaný chytil poškozenou za hlavu. Obžalovaný to popíral a okresní soud však převzal toliko tvrzení poškozené a nesnažil se získat bližší popis celé události, přičemž u hlavního líčení si v podstatě nechal od poškozené potvrdit popis tohoto jednání z přípravného řízení. S tím souvisí i námitka obhajoby v tom smyslu, že okresní soud celkově rezignoval na to, aby se blíže zabýval každým jednotlivým údajným znásilněním a spokojil se pouze s obecným popisem poškozené, nikoliv s konkrétním popisem každé jednotlivé události. Ve vztahu k poškozené je konstatováno, že rozhodně uměla odmítnout intimní kontakt a dokázala se důrazně

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE]

ohradit i odstrčit obžalovaného. V této souvislosti je připomínáno, že podle znaleckého posudku z oboru psychologie poškozená má verbální schopnosti na velmi dobré úrovni. Zdůrazňováno je především, že sama poškozená uváděla, že obžalovanému někdy při sexu řekla, že se jí to líbí. Svůj nesouhlas tak nijak neprojevovala. Obhajoba si klade otázku, jak se mohl obžalovaný dopustit znásilnění, pokud poškozená při sexu dávala několikrát najevo, že se jí sex líbí. V souvislosti s orálním sexem je tvrzeno obžalovaným, že k němu došlo poté, co ho sama poškozená pozvala k sobě domů. Obžalovaný před odvolacím soudem tvrdil, že by měla existovat nahrávka z této události, a měl by být proto vyslechnut policista [REDAKCE], zda tato nahrávka existuje. Na podporu svého tvrzení o tom, že poškozená z obžalovaného strach neměla, obžalovaný tvrdí, že zhruba 14 dní před podáním trestního oznámení jej sama pozvala k sobě domů, kde hráli karty. Důvod výpovědi poškozené obžalovaný spatřuje v její pomstě, poté, co zjistila, že obžalovaný kvůli ní její matku neopustí.

Obžalovaný sporuje též naplnění znaků zneužití bezbrannosti, což opírá o svoji interpretaci skutkových zjištění. Obžalovaný měl toliko vědět, že poškozená má sklony k sebepoškozování a je omezena při nakládání s majetkem. V oblasti sexuality si nebyl ničeho vědom, přičemž poškozená byla zjevně schopna projevit svůj nesouhlas. Obžalovaný tvrdí, že poškozená je schopna lhát a okresní soud postupoval chybně, když zamítl možnost doplnit dokazování o tzv. detektor lži. V této souvislosti je zmiňováno, že poškozená podváděla banky a měla např. lhát o tom, že jí matka neposkytuje ošacení. V minulosti měla lhát i o sexu, a to v souvislosti s obtěžováním ze strany další osoby, o čemž se svěčila manželům [REDAKCE], kteří to potvrdili.

Obžalovaný tvrdí, že poškozená jej rozhodně nebrala jako otce, ale chtěla s ním být v páru, neboť měli vztah milenecký. Toto má potvrzovat i svědkyně [REDAKCE], z jejíž výpovědi má vyplývat, že poškozená chtěla mít s obžalovaným vztah a vytvořit pár. Za takových okolností by tedy jistě s intimním stykem souhlasila. Ve vztahu ke znaleckému zkoumání poškozené obžalovaný konstatuje, že obě znalkyně jsou proti němu zaujaté, přičemž blíže tento svůj závěr nerozvádí. Podle jeho názoru nelze určit hranici mezi obecnou a specifickou věrohodností. Obžalovaný v této souvislosti navrhl opatřit tzv. revizní znalecký posudek. Obžalovaný uzavírá, že soud měl k dispozici toliko tvrzení poškozené proti jeho tvrzení a jeho verze může obstát vedle verze poškozené, protože je též konzistentní a podložená. Podle jeho názoru by tedy měl být obžaloby zproštěn.

Alternativně se obžalovaný domáhá uložení mírnějšího druhu trestu, neboť trest mu byl uložen velmi přísný. V této souvislosti zdůrazňuje především, že pomáhá své partnerce – matce poškozené s jejím postiženým synem, který je dospělý a fyzicky zdatný, kdy není jednoduché jej zvládnout. Syn je nesamostatný, dojíždí na denní stacionář a je třeba zajistit i jeho odvoz na zastávku, kde je vyzvedáván. Obžalovaný konstatuje, že je potřeba, aby matka poškozené měla k dispozici doma chlapa, který by syna případně zkrotil, neboť může být i nebezpečný. Obžalovaný uvádí, že se podílí na chodu domácnosti i majetkově. Tyto tvrzené okolnosti obžalovaný doložil listinnými důkazy, a to jak zprávou z denního stacionáře, tak i lékařskou zprávou, které potvrzují poskytovanou péči dospělému synovi matky poškozené, z nichž si lze představit, že péče o syna je poměrně náročná. Obžalovaný proto alternativně navrhl uložení toliko podmíněně odloženého trestu odnětí svobody.

Podle § 254 odst. 1 tr. řádu neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253 tr. řádu, přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nejsou odvoláváním vytýkány, odvolací soud přihlíží, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání.

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE]

Podle § 254 odst. 2 tr. řádu mají-li však vytýkané vady svůj původ v jiném výroku než v tom, proti němuž bylo podáno odvolání, přezkoumá odvolací soud i správnost takového výroku, na který v odvolání napadený výrok navazuje, jestliže oprávněná osoba proti němu mohla podat odvolání.

Podle § 254 odst. 3 tr. řádu jestliže oprávněná osoba podá odvolání proti výroku o vině, přezkoumá odvolací soud v návaznosti na vytýkané vady vždy i výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad bez ohledu na to, zda bylo i proti těmto výrokům podáno odvolání.

Protože nebyly splněny předpoklady pro zamítnutí nebo odmítnutí odvolání podle § 253 tr. řádu, přezkoumal krajský soud podle § 254 odst. 1 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, které byly podaným odvoláním dotčeny, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a poté dospěl k následujícím závěrům.

V posuzované věci bylo provedeno řízení, v němž nedošlo k žádným podstatným vadám, zejména pokud by měly mít vliv na možnost uplatnění práva obhajoby nebo na zabezpečení řádného objasnění věci. Okresní soud v souladu s ustanovením § 2 odst. 5 tr. řádu postupoval tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí. V hlavním líčení, maje na zřeteli tento záměr, zákonným způsobem provedl všechny dostupné a významné důkazy a tyto zhodnotil způsobem odpovídajícím zásadám pro hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. řádu a též vyvodil zcela správná a úplná skutková zjištění.

O skutkovém stavu věci, jak byl zjištěn a popsán ve výroku napadeného rozsudku, nejsou ani podle přesvědčení krajského soudu důvodné pochybnosti. V odůvodnění napadeného rozsudku okresní soud v intencích § 125 tr. řádu vyložil, které skutečnosti vzal za prokázané, o které důkazy svá skutková zjištění opřel, jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, jak se vypořádal s obhajobou obžalovaného a s jeho skutkovými závěry se odvolací soud ztotožňuje, neboť jsou logické a přesvědčivé.

Z hlediska hodnocení důkazů a učiněných závěrů o skutkovém stavu věci není okresnímu soudu co vytknout. Okresní soud vystavěl své rozhodnutí na pevných základech, které opřel o řádně vyhodnocené důkazy. Bylo bezpečně vyvozeno takové jednání obžalovaného, které naplnilo zákonné znaky uvedeného trestného činu v obou alternativách donucení poškozené k pohlavnímu styku, ať již násilím či zneužitím její bezbrannosti. Formálně vzato bylo bývalo na místě v tzv. právní větě uvést oba znaky do právní věty jediné, kdy uvedení dvou právních vět by navozovalo dojem spáchání více trestných činů, avšak následná právní kvalifikace jednoznačně vyznívá tak, že obžalovaný spáchal jediný zvlášť závažný zločin znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku.

Krajský soud provedl doplnění dokazování o předložené listiny, které se zabývaly otázkou péče o syna matky poškozené, přičemž tyto důkazy tuto péči matky poškozené prokazují. Další důkazní návrhy krajský soud zamítl jako nedůvodné, kdy toto doplnění dokazování považoval za nadbytečné s ohledem na dostatečný rozsah dokazování u okresního soudu a správně vyvozené závěry z těchto důkazů. Výpovědi svědkyň [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] již před okresním soudem proběhly a strany řízení, včetně obžalovaného, měly možnost klást svědkyním otázky. Svědkyně [REDAKCE] vypovídala podrobně před okresním soudem ve prospěch obžalovaného a touto výpovědí se okresní soud podrobně zabýval. Otázka péče o syna [REDAKCE] [REDAKCE] není sporná. Svědkyně [REDAKCE] se též podrobně vyjadřovala ke všem významným otázkám a z její výpovědi lze též dovodit zmínku poškozené o otázce charakteru vztahu s obžalovaným, kterou lze dostatečně interpretovat. Též svědkyně [REDAKCE] se podrobně vyjadřovala jako svědkyně a není zřejmé, co je míněno dotazem na okolnosti sepsu vyjádření poškozené. Významné jsou především podrobné výpovědi poškozené, které byly řádně vyhodnoceny.

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE]

V této trestní věci nebyl opatřen důkaz videonahrávkou, kterou by měla pořídit poškozená a jedná se toliko o tvrzení obžalovaného, které nemá oporu ve spisovém materiálu, kdy okolnosti průběhu pohlavního styku s poškozenou jsou objasněny jen její výpovědí. Svědkyně [REDAKCE] má být další osobou, které se měla poškozená svěřit v otázkách týkajících se obžalovaného, kdy obhajoba předpokládá, že by z tohoto svědectví mělo být zjištěno, že chtěla poškozená obžalovaného úmyslně poškodit. Jedná se o zcela nové tvrzení obhajoby, ke kterému je třeba uvést, že z údajně vyřčené věty: „že to s panem [REDAKCE] přehnal“, jednak nelze dovodit uvedený závěr obhajoby a především je třeba konstatovat, že vyslechnuta byla řada osob, kterým se poškozená svěřila a tyto důkazy jednoznačně podporují poškozenou. Proto krajský soud neviděl důvod pro rozsáhlé doplnění dokazování o řady svědeckých výpovědí, které navrhla obhajoba, kdy okresní soud provedl dokazování v dostatečném rozsahu.

Základ prokázaného skutkového děje okresní soud důvodně opírá o výpověď samotné poškozené, která je správně hodnocena soudem, ať již tradičními metodami hodnocení svědecké výpovědi a její věrohodnosti, tak i z psychologického hlediska, kdy tento závěr je opřen o odborný znalecký posudek z oboru psychologie a psychiatrie. V této souvislosti je zde nevysvětlená a nepodložená námitka obžalovaného o údajné zaujatosti znalkyň, která je zjevně nedůvodná, přičemž na okraj lze zmínit, že znalkyně přistupovaly k poškozené ambivalentně a v řadě vyjádření znalkyň je i kritické hodnocení poškozené.

V žádném případě zde nejsou dvě věrohodné verze a nejedná se pouze o tvrzení proti tvrzení. Okresní soud nabízí v podstatě úplnou úvahu o věrohodnosti svědectví poškozené, se kterou se krajský soud ztotožňuje a vyzdvihuje skutečnost, že poškozená sama neměla zájem na potrestání obžalovaného, nepodala trestní oznámení, neboť jí především velmi záleží na vztahu se svojí nevlastní matkou, kdy je zcela zřejmé, že poškozená není vybavena běžnými dovednostmi, pokud jde o samostatnou existenci, řešení běžných životních problémů a je do jisté míry na své matce závislá, což byl jeden z důvodů, proč nebyla schopna nežádoucí dlouho trvající situaci vyřešit. Zřejmě až zcela bezvýchodná situace v období, kdy již ve společné domácnosti s matkou a obžalovaným nebyla, a přesto se nebyla schopna vymanit ze sexuálně nežádoucího počínání obžalovaného, vedla k tomu, že se postupně začala svěřovat dalším osobám, které jí pomohly.

Verze obžalovaného není podpořena žádným dalším důkazem, není věrohodná a ani logická. Obžalovaný se zjevně snaží vyvinut tak, aby nebyl v této věci potrestán, kdy obavy z trestu projevoval výrazně i při veřejném zasedání před krajským soudem. Vedle toho, co uváděl okresní soud, lze poukázat i na skutečnost, že obžalovaný hovoří o dobrovolném sexu s poškozenou, aniž by i v takovém případě projevoval jakýkoliv morální problém s tím, že by měl mít dobrovolný pohlavní styk s o [REDAKCE] let mladší dcerou své životní partnerky, o které musel vědět, v jaké je životní situaci a jak významný je pro ni vztah s její matkou. Je zarážející, že obžalovaný v této situaci neshledává ani morální problém ve vztahu k oběma ženám, přičemž je zřejmé, že matka poškozené obžalovaného i nadále podporuje, přičemž vztah ke své nevlastní dceři je negativní a chladný.

Pokud si klade obžalovaný otázku, jak měl poznat, že poškozená o pohlavní styk s ním nestojí, resp. jej nechce, přičemž tato otázka vychází toliko ze skutkových závěrů obhajoby, které jsou odlišné od okresního soudu a nejsou správné, pak je třeba oproti tomu vznést otázku, proč by měla poškozená mít zájem o sex s obžalovaným. Logická odpověď na tuto otázku je negativní a podporuje výpověď poškozené a s tím spojenou důvodnost vydání odsuzujícího rozsudku. Poškozená byla v době páchání trestného činu obžalovaným, resp. jeho počátku, přibližně [REDAKCE] dospělou ženou, která přes tento věk téměř neměla intimní zkušenosti s muži, což bylo do určité míry zřejmě odůvodněno jejím zvláštním psychickým stavem a poruchou osobnosti tak, jak je popsána znalkyní z oboru psychologie.

Jednak je možno uvést, že nebyl žádný důvod se domnívat, že by obžalovaný jako partner matky poškozené a přibližně o [REDAKCE] let starší muž měl vůbec být pro poškozenou sexuálně atraktivní a ona

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE]

by měla mít zájem o jakýkoliv vztah s ním. Tato úvaha, která by odpovídala obhajobě obžalovaného, je naprosto nelogická. Oproti tomu jsou však zcela logické závěry znalkyně z oboru psychologie, která vedle odborného zkoumání osobnosti poškozené nabídla přiléhavé vysvětlení určitých motivací chování poškozené a okolností celého případu tak, jak logicky zapadají do celé situace a komplikovaného vztahu poškozené k její matce apod. Je tedy logická verze poškozené o tom, že o sex s obžalovaným rozhodně žádný zájem neměla, k sexu docházelo donucením ze strany obžalovaného, o čemž bude dále pojednáno a tato verze, která má významnou logickou převahu nad verzí obžalovaného je pak podpořena dalšími důkazy.

Jedná se především o zmiňovaná svědectví svědkyně [REDAKCE] a [REDAKCE], kdy ke správnému vyhodnocení těchto výpovědí může krajský soud doplnit pozorované prvky věrohodnosti výpovědi poškozené, které z těchto svědectví vyplývají. Jedná se především o pouze postupné svěřování se poškozené oběma svědkyním a její nevoli situaci řešit a podat trestní oznámení. Svědkyně pozorovaly špatný psychický stav poškozené po kontaktu s obžalovaným a zlepšení tohoto stavu poté, co ataky obžalovaného skončily a věc se začala řešit. Svědkyně [REDAKCE] hovořila o konkrétním problému s mužem, který nyní poškozená má, je k dispozici popis takového jednání v tzv. chráněné dílně, kde se měla poškozená zabývat šitím, kdy byl problém i s tím, že tam je jeden muž a ten musel sedět na opačné straně dílny, aby to poškozené nevadilo. Svědkyně [REDAKCE], která podporuje svědectví poškozené stejně jako svědkyně [REDAKCE], se oproti tomu kriticky vyjadřuje k osobě svědkyně [REDAKCE], což věcný soulad jejich výpovědí vlastně podporuje.

Negativní vztah poškozené k mužům, ale i k obžalovanému vyplývá i ze svědectví svědkyně [REDAKCE], která obdobně jako svědkyně [REDAKCE] potvrzuje svědectví poškozené. Poškozená obžalovaného vnímala velmi negativně a nazývala ho i hanlivým názvem, označením „to prase“. Tato svědkyně sama hodnotí poškozenou tak, že s ní mnohdy musela jednat jako s dítětem, což odpovídá odbornému zjištění týkajícímu se specifčnosti osobnosti poškozené, především v její dětsky se projevující naivitě a výrazné submisivitě, kterou zneužíval i obžalovaný při své trestné činnosti. Vedle těchto výpovědí lze doplnit shodný popis událostí, který učinila poškozená i před znalkyní, jak vyplývá z obsahu znaleckého posudku. Z výpovědi svědkyně [REDAKCE] v žádném případě nevyplývá, že by poškozená chtěla mít vztah s obžalovaným a chtěla s ním vytvořit pár. Z její výpovědi vyplývá, že se této svědkyni poškozená svěřila s tím, že chování obžalovaného v počátku vnímala tak, že on má zájem o vztah s ní, ale záhy si uvědomila, že on nemá zájem o vztah s ní, ale chce ji využívat na sex. Poškozená nikdy svědkyni neuvedla nic o tom, že by ona měla zájem o partnerský vztah s obžalovaným. Vedle naprosté nelogičnosti tohoto tvrzení lze uvést, že interpretace výpovědi svědkyně [REDAKCE] obhajobou je nesprávná a tento závěr obhajoby ze svědectví jmenované svědkyně rozhodně nevyplývá.

Okresní soud ve svém odůvodnění v odstavcích 15) – 17) nabízí celkem devět argumentů podporujících skutkovou verzi, kterou považuje za prokázanou věrohodnost poškozené a nevěrohodnost a nelogičnost tvrzení obžalovaného. Na tuto argumentaci se krajský soud odkazuje a zcela se s ní ztotožňuje. Zmínit lze kupříkladu, že obžalovaný tvrdil, že poškozená neprojevovala nesouhlas se sexuálními aktivitami a zároveň hovoří o tom, že je měla sama iniciovat. Pokud by je však sama iniciovala, pak by nebyl důvod k tomu zabývat se otázkou, že s nimi nesouhlasí. Okresní soud správně zdůrazňuje neschopnost poškozené plánovat budoucí děje se závěrem o tom, že typy osobností jako je poškozená žijí konkrétním okamžikem a nemají tendenci plánovat. Podporuje to i svědectví svědkyně [REDAKCE] o tom, že poškozená nebyla schopna zorganizovat ani běžné záležitosti. Okresní soud si též povšiml skutečnosti, že zájem poškozené o obžalovaného jako o partnera je zcela nelogický a neodpovídá jejímu počínání, kdy okresní soud na tuto myšlenku navazuje tím, že by tím pádem ani nechtěla, aby obžalovaný odešel od její matky, kdy sama bydlela již samostatně. Logicky se jeví okresnímu soudu role obžalovaného v životě poškozené spíše jako osoby, která by měla zastávat roli otce. Pokud by poškozená iniciovala sexuální styky a měla o

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE]

obžalovaného zájem, pak by zřejmě nedošlo k ukončení pohlavních styků tím, že bylo zahájeno trestní stíhání. Sám obžalovaný si uvědomuje ovlivnitelnost poškozené, což je v rozporu s jeho tvrzením, že o těchto duševních vlastnostech poškozené nemohl vědět a nemohl si případnou její bezbrannost uvědomovat. Vedle svěřením se poškozené dalším osobám okresní soud správně zdůrazňuje i projevy chování poškozené při výslechu, kdy došlo ke kolapsu na policii, přičemž lze zdůraznit i specifickou věrohodnost poškozené projevující se před psychologem, především určitými vegetativními projevy chování, projevením nemoci apod., což znalkyně logicky považuje za znak specifické věrohodnosti této výpovědi.

Po právní stránce se krajský soud může zcela odkázat na příléhavé odůvodnění okresního soudu, se kterým se ztotožňuje a konstatuje, že úvahy odvolatele vycházejí ze skutkového stavu jím tvrzeného a nikoliv ze skutkového stavu prokazaného, kdy již z tohoto důvodu jsou tyto námitky chybné.

Okresní soud správně dovodil nejméně v jednom případě, že obžalovaný přistoupil k násilnému donucení poškozené k pohlavnímu styku za situace, kdy se poškozená zdráhala poskytnout mu orální sex, resp. poskytnout mu ho takovou formou, která by ho uspokojovala. Z opakovaných vyjádření poškozené, kdy okresní soud z opatrnosti přistoupil i k přehrání záznamu o její výpovědi z přípravného řízení, je zcela zřejmé, že poškozená se zdráhala poskytnout obžalovanému orální sex, načež obžalovaný reagoval tím, že ji silně uchopil v oblasti hlavy a svůj penis jí zasouval hluboko do jejích úst proti její vůli. Toto jeho počínání naplňuje znaky donucení k pohlavnímu styku násilím, jak správně dovodil okresní soud.

Obžalovaný především po delší dobu nutil poškozenou k pohlavnímu styku tím, že využíval její bezbrannosti. Bezbrannost poškozené byla vysvětlena odborným způsobem znalcem psychologem, kdy popis skutku obsahuje náležité skutečnosti, které lze pod tento znak podřadit, přičemž se jedná o popis této bezbrannosti v závěru popisu skutku.

Správný závěr o tomto zvláštním psychickém stavu pak odpovídá i svědectví svědkyň [REDAKCE] a [REDAKCE], vysvětlení těchto událostí ze strany poškozené, ale i okolnostem vyplývajícím ze všech důkazů týkajících se vzájemných rodinných vztahů poškozené s její matkou a obžalovaným.

Výše již bylo zmíněno, že spíše než otázkou, proč by měl obžalovaný poznat, že poškozená s ním sex mít nechce, je třeba se zabývat tím, proč by sex s obžalovaným chtít měla, přičemž je tato úvaha zakončena negativním závěrem. Obžalovaný měl možnost poznat poškozenou blíže právě soužitím s její matkou, které započalo již v roce 2009, kdy měl jistě dostupné informace právě od matky poškozené, mohl denně sledovat projevy chování poškozené a v její jednoduché osobnosti se rychle zorientoval.

Z výpovědi poškozené je zřejmé, že obžalovaný své sexuálně nežádoucí chování stupňoval a nejprve docházelo k nežádoucím dotykům, osahávání, na které poškozené neuměla reagovat tak, aby k němu již nedocházelo, nesvěřila se s tímto počínáním obžalovaného matce a obžalovaný si tak zvykl, že mu takové počínání prochází a své jednání postupně stupňoval. Jednalo se tak o delší dobu trvající zkušenost obžalovaného, která mu umožnila zjistit a využít neschopnosti poškozené se mu vzepřít.

Je možno připomenout poškozenou prezentované využití psychické manipulace ze strany obžalovaného, jeho vlivu a postavení v rodině, kdy postupně zjistil, že poškozená je velmi submisivní, ovlivnitelná, přičemž se zmohla toliko na slovní odmítání či méně intenzivní odstrkování a především nebyla schopna učinit opatření, kterým by zabránila obžalovanému v dalším počínání, kdy bylo zjevné, že svůj život nemá zcela pod kontrolou a je až dětsky ve svých [REDAKCE] letech naivní, nemá běžné životní dovednosti. V tomto ohledu je možno zmínit i výpověď svědkyně [REDAKCE], která byla až překvapena tím, že matka poškozenou tzv. nic nenaučila,

nepodpořila ji ani v oboru, který by jí vyhovoval – v oboru kosmetička a nechala ji vyučit cukrářkou. Poškozená byla tedy osobou, která si v životních situacích poradit neuměla.

Významnou roli zřejmě hraje problematický vztah ke své nevlastní matce, která se vůči poškozené projevuje chladně a poškozená neměla ve svém životě jiné osoby, kterým by se mohla svěřit, které by jí pomohly, neuměla si poradit a věděla, že za svojí nevlastní matkou jít s tímto problémem nemůže, neboť jí neuvěří, což se také následně potvrdilo, kdy matka poškozené stojí zcela na straně obžalovaného.

Obžalovaný tak využil poškozenou jako dostupný submisivní objekt, který se mu postupně podvoluje a dlouhodobě toho využíval. Obžalovaný poškozenou manipuloval s tím, že je to vlastně normální, odpovídá to i situaci v rodině, že má zastoupit matku a otázka těchto zvláštních rodinných vazeb byla též významná pro podvolení se poškozené obžalovanému.

Poškozená se až při neúnosnosti této situace svěřila ve zdravotnickém zařízení, což také samo o sobě potvrzuje, že nebyla schopna vyřešit situaci sama a zabránit obžalovanému v jeho počínání. Obžalovaný tak věděl o všech důležitých aspektech týkajících se osobnosti poškozené, se kterou žil v jedné domácnosti, měl informace od matky poškozené a nabyl především postupně i vlastní zkušenosti, kvůli níž si navykl, že poškozená se mu bránit nedokáže. Byť se tedy může na první pohled jevit skutkový popis bezbrannosti poškozené jako akademický, i z pohledu obžalovaného byl zcela seznatelný zvláštní psychický stav poškozené, který dokázal využívat ke svému uspokojení. Z těchto důvodů se krajský soud ztotožnil se správností právní kvalifikace učiněné okresním soudem.

Krajský soud neshledal důvod ani k zásahu do výroku o uložení trestu, který přezkoumával k odvolání obžalovaného tedy v jeho prospěch. Trestní sazba v daném případě činí 2–10 let odnětí svobody. Uložený trest ve výměře čtyř let je uložen v jedné třetině zákonné trestní sazby. Podle názoru krajského soudu okresní soud dostatečně zohlednil všechny polehčující okolnosti, a to především trestní zachovalost obžalovaného, přičemž přihlédl k jeho věku i osobní situaci, kdy stále žije ve společné domácnosti s matkou poškozené a pomáhá této s péčí o zletilého postiženého syna.

Zásadní pro uložení dané výměry trestu jsou však okolnosti spáchání předmětného trestného činu a konkrétní míra závažnosti počínání obžalovaného. Byť násilí užitá obžalovaným nebylo výrazné a prokazatelně k němu došlo pouze v jednom případě, je donucení s využitím bezbrannosti v daném případě pouze zdánlivě méně závažné. Jde zde o to, že tato zvláštní situace poškozené představuje vyšší míru její zranitelnosti jako oběti trestné činnosti, která byla zřejmá a obžalovaný ji dlouhodobě využíval. Byť obžalovaný zřejmě pomáhá matce poškozené v její nelehké situaci, pokud jde o péči o zletilého syna, v rozhodných otázkách zcela dominuje způsob, jak závažně ublížil samotné poškozené. Jeho jednání trvalo po dlouhou dobu a obžalovaný jím výrazně zasáhl do života poškozené v období, kdy se snažila osamostatnit a nutno uvést, že její životní cesta není snadná a obžalovaný byl o okolnostech jejího života vyrozuměn. Poškozená má velmi nízké dovednosti, pokud jde o zvládání životních situací a její zázemí představovala pouze její nevlastní matka a právě obžalovaný.

Za této situace obžalovaný poškozené značným způsobem ublížil a její osobní situace se ještě více zhoršila. Prokázány byly nyní problémy, které má poškozená ve vztahu k mužům obecně a trestná činnost obžalovaného výrazně zasáhla do jejího života, pokud jde o možnost hledání životního partnera. Tyto všechny okolnosti by mohly vést k úvaze o trestu i blíže poloviny trestní sazby, avšak polehčující okolnosti a především okolnosti osobního charakteru na straně obžalovaného byly důvodem, proč je trest vyměřen pouze v jedné třetině zákonné trestní sazby. Při dané výměře trestu odnětí svobody již není možno uvažovat o podmíněném odkladu tohoto trestu.

Pokud poškozená byla po významnou dobu svého života vystavena nechtěnému strpění sexuálních praktik obžalovaného, který v jednom případě použil i násilí, ale převážně využíval její psychické bezbrannosti, zasáhl tím obžalovaný výrazně do osobnostní sféry poškozené, a to v jedné z nejchoulostivějších částí, pokud jde o sexuální život ženy.

Příkoří, které poškozená utrpěla, by úkorně snášela jakákoliv jiná osoba a v případě poškozené s ohledem na dlouhodobost zásahů a její psychickou bezbrannost je zřejmé, že tento zásah byl ještě vyšší. Poškozená prostřednictvím svého zmocněnce zcela důvodně požadovala finanční zadostiučinění, přičemž se jednalo o požadavek podřaditelný pod ustanovení § 2956 o. z., kdy výši náhrady je třeba posuzovat podle spravedlivého uvážení při zohlednění všech okolností případu a s ohledem na soudní praxi v obdobných věcech.

Při rozhodování o tom, zda je již na místě zadostiučinění finanční, nebo postačí zadostiučinění jiné, např. samotným odsouzením škůdce a uznáním jeho viny úmyslným trestným činem se obvykle spodní hranice výše náhrady nemajetkové újmy, kterou je již třeba poskytnout v penězích, spíše nepohybuje pod částkou 100 000 Kč. Výjimečně se pohybuje mezi částkami 50 000 – 100 000 Kč, pokud tento zásah je již tak závažný, že došlo k odsouzení pro úmyslný trestný čin. Určitým vodítkem k úvaze mohou být např. i stanovení hranice výše škody, prospěchu, nákladů k odstranění životního prostředí či hodnoty věci stanovená zákonodárcem podle § 138 tr. řádu. Větší škodou se rozumí částka 100 000 Kč a nikoli malou škodou pak částka 50 000 Kč.

Částka požadovaná poškozenou je v kontextu závažnosti zásahu do její osobní integrity a v porovnání s obdobnými případy naprosto minimální. Tento skromný požadavek poškozené je naprosto oprávněný a okresní soud učinil správně, pokud jejímu návrhu vyhověl, kdy je třeba na okraj věci uvést, že poškozené by bylo možné přiznat i částku výrazně vyšší, a to podle názoru krajského soudu kolem částky 250 000 Kč.

Vzhledem k tomu, že odvolání obžalovaného bylo shledáno jako nedůvodné, bylo rozhodnuto o jeho zamítnutí ve smyslu § 256 tr. řádu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** další řádný opravný prostředek přípustný.

Nejvyšší státní zástupce a obžalovaný však mohou proti tomuto rozhodnutí podat dovolání.

Obžalovaný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Dovolání se podává u okresního soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Navrácení lhůty k podání dovolání není přípustné. Dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné.

O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR v Brně.

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 tr. řádu) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2 tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obžalovaného.

Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Pardubice 27. listopadu 2024

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted]

JUDr. David Čejka v.r.
předseda senátu

Zpracoval
Mgr. Petr Žanda